

Club de Lectura

Club de lectura “Dumas”

Novembre 2016

“Si naufraguem en una illa deserta, on no hi ha possibilitat de connectar l’ordinador, el llibre continua essent un instrument valuós. Encara que tinguéssim un ordinador portàtil amb bateria solar, no ens seria fàcil llegir la seva pantalla mentre descansem estirats sobre una hamaca. Els llibres segueixen sent els millors companys de naufragi. Els llibres són d’aquesta mena d’instruments que, un cop van ser inventats, no s’han pogut millorar, simplement perquè són bons. Com el martell, el ganivet, la cullera o la tisora.”

(Umberto Eco- 2003- reobertura de la mil·lenària Biblioteca d’Alexandria)

1. Presentació i justificació

*De llegir, se n'aprèn llegint.
Dita popular*

Al març del 2014 es va presentar el Projecte biblioteca " Babel", en aquest projecte es recollia una sèrie de propostes relacionades amb la finalitat i funcions de la Biblioteca en la seva faceta de dinamitzadora. Una d'aquestes propostes era la creació d'un Club de lectura .

El Club de lectura està vinculat estretament a l'escola del centre i al diferents programes s'implementen com una acció complementària en el desenvolupament de les competències bàsiques, i més concretament la competència en comunicació lingüística i la competència d'autonomia i iniciativa personal. Aquestes competències bàsiques es refereixen a:

-Utilització del llenguatge com a instrument de:

- Comunicació oral escrita
- Representació, interpretació i comprensió de la realitat
- Construcció i comunicació del coneixement
- Organització i autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta
- Comprensió i expressió lingüística de los continguts i aplicació a distints contextos de la vida.
- Hàbits de lectura i escriptura.
- Actituds d'escolta exposició i diàleg, tenint en compte i respectant les opinions del altres.

-Domini de la llengua oral i escriptura en múltiples contextos.

Competència per a l'autonomia i iniciativa personal. Aquesta competència es refereix a:

- Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius amb creativitat, confiança, responsabilitat, perseverança, coneixement de si mateix, sentit crític i cooperació.
- La capacitat d'elegir amb criteri propi, d'imaginar projectes i de portar endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i plans personals.

D'altra banda, la biblioteca i totes les activitats que es desenvolupen al centre no actuen aïlladament, sinó que contribueixen juntament a la formació bàsica del nostres joves i, en definitiva, a afavorir la reeducació i reinserció social.

Tanmateix, el club de lectura ens permeten treballar uns valors, que a la vegada són regles i que són fonamentals en el funcionament del club i extrapolables a la vida quotidiana (transversalitat):

- El respecte mutu. No fer comentaris que puguin ofendre algun altre.
- Respectar el torn de paraula.
- El diàleg com eina d'expressió i comunicació.
- No parlar de temes personals o relacionats amb la seva situació.
- Assignació d'un temps

La lectura és d'una importància inqüestionable que va més enllà de les tasques acadèmiques, doncs davant de nosaltres tenim nous escenaris de lectura: lectures digitals, full informatius, instruccions, la participació a xarxes socials, etc. No es tracta d'animar amb frases encertades a que els menors i joves agafin un llibre, sinó ensenyar a llegir per a que qualsevol circumstància la competència lectora el posi en contacte amb el món i el doti de recursos per desenvolupar-se. A més, el desenvolupament de la competència lectora és la base de molts aprenentatges i un requisit per participar amb èxit en bona part dels àmbits de la vida.

Saber llegir és saber representar, és comprendre i desxifrar el que s'està llegint, és ser capaç de submergir-se en un món imaginari de descobriments, que requereix de determinades facultats i capacitats per gaudir del que s'està fent.

A més, el fet d'estar privats de llibertat física; els llibres els permeten viatjar mentalment, volar més enllà del recinte fortificat on es troben per saltar, encara que sigui per un estona, a altres mons lliures de reixes. Saltar el mur sense por a ferir-se amb les pues de les filats.

2. ¿Què és un club de lectura?

Podrien trobar diferents definicions referents sobre la idea del què és un club de lectura ,a continuació es proposen les següents:

- *“Un club de lectura es pot definir com un grup de persones que es posen d'acord a llegir el mateix llibre i després reunir-se per parlar-ne”.*

-*Un club de lectura acostuma a ser un grup de persones que es reuneixen periòdicament per comentar un llibre que estan llegint o bé que ja han llegit”*

-*“ Un club de lectura no és altra cosa que un grup de persones que es reuneixen amb regularitat per comentar les seves impressions sobre un llibre la lectura l'han pactat prèviament”.*

El nexa comú a les tres definicions és l'existència d'un grup de persones que voluntàriament comparteixen una mateixa afinitat: el gust per la lectura i les ganes de compartir aquesta experiència amb altres persones. Aquest intercanvi enriqueix a les persones en una doble dimensió: l'intel·lectual (aprenentatge cooperatiu) i l'afectiva/relacional.

El Club de lectura Dumas parteix de la mateixa premissa, però no està exempta de determinats particularitats: la participació no és voluntària, la motivació envers la lectura no és molt alta i la majoria dels nostres joves no tenen hàbits de lectura ...aspectes que cal contemplar, però no han de ser una obstacle infranquejable, sinó una realitat a modificar. Per això s'ha de tenir en compte els següents criteris:

- Sentit progressiu. Inicialment lectures de fàcil comprensió augmentant progressivament la seva complexitat.
- Lectures adequades a l'edat cronològica i el període evolutiu.
- Variabilitat de textos i formats: còmics, premsa...
- Amb un sentit proper i vinculades, a ser possible, als gustos i interessos.
- No vinculats al currículum acadèmic (plaer per llegir).
- Lectures que possibilitin el descobriment
- Recollir la diversitat cultural patent al centre

La lectura en el centre ha de considerar que:

- *Saber llegir.* L'aprenentatge de la lectura representa el desenvolupament de la capacitat de llegir, de comprendre i d'interpretar textos. La majoria de les coses que aprenen provenen dels llibres.
- *Llegir per aprendre.* La competència lingüística en general i la comprensió lectora en particular són la base de qualsevol aprenentatge. La majoria de les coses que aprenen provenen dels llibres.
- *Gust per llegir.* S'adquireix desenvolupat l'hàbit lector, fomentat la lectura sistemàtica en qualsevol suport, aprenent a reflexionar sobre el que s'ha llegit, sabent-ho explicar mitjançant evidències oral o escrits i sabent-ho compartir amb els altres.

3. Objectius

- Promoure la lectura per plaer entre els menors i joves a través d'un entorn favorable per a l'aprenentatge, la imaginació i la reflexió.
- Esdevenir un espai de trobada que afavoreixi la comunicació, el diàleg i el respecte, on el llibre i la lectura facilitin el desenvolupament personal.
- Fomentar la possibilitat d'expressar-se i relacionar-se amb el món, assumir posicions, trobar respostes i compartir experiències amb els altres.
- Donar a conèixer diversos gèneres i estils literaris amb l'objectiu de despertar interès i estimular la curiositat dels menors i joves vers la lectura.
- Fomentar el hàbit de la lectura i el diàleg
- Promoure l'ús de la biblioteca
- Ampliar les possibilitats pedagògiques, creant un àmbit comú i interdisciplinari que participi en la formació global del menor o jove.

Valors

-Diàleg. Mitjançant els comentaris de lectures es treballen els valors intrínsecs del diàleg; el saber escoltar, ser receptiu cap als altres, ser tolerant prestant atenció., estar obert a les opinions dels altres, obrir-se a l'altre, escoltar, compartir la reflexió, participar.

-Respecte. El respecte a cadascuna de les persones es demostra a través del reconeixement i escolta de les diferents perspectives d'un mateix fet o davant dels diferents fets que el contingut de les lectures transmeten i el sentiment i opinions generen.

-Plaer per la lectura. La lectura no s'ha de convertir en una obligació sinó es deixa de llegir. El club de la lectura vol mostrar l'atractiu en l'aprenentatge de la lectura.

-Esperit crític. La diversitat temàtica de lectures i perspectives de fets conductors del debat per part del mediador promouen informacions variades. Amb la informació i el raonament conjunt promoguts pel mediador, els menors i joves, aprenen a seleccionar el correcte del que no és, a acceptar altres maneres de fer i pensar, a valorar opinions alienes..

-Compartir. Entès aquest en un doble sentit. D'una banda, expressant cada opinió i sentiment, encara que sigui diferent, a la resta del grup. D'altra, participant, per simpatia cap a l'altre, dels seus sentiments i del seu estat d'ànim.

-Interculturalitat. Mantenir una relació respectuosa entre cultures. Implica interacció. Fer entendre que no hi ha cultures millors ni pitjors. Que cada cultura pot tenir formes de pensar, sentir i actuar diferents entre elles i respecte a la nostra.

-Empatia. Es tracta de comprendre els sentiments, raonaments i motivacions dels companys. De comprendre que els altres tenen un punt de vista diferent al nostre.

-Paciència. Aprendre a tolerar l'adversitat. No sempre sortir-ne amb la seva i aprendre que no sempre es tenen dret a tot el que es demana i vol. Ajornar la satisfacció dels desitjos.

-Tolerància activa. Respectar i tenir consideració cap a les opinions i les maneres de fer encara que siguin inacceptables per a un mateix. Preocupar-se per l'altre.

-Solidaritat. Identificar-se, interessar-se, comprendre i compartir els problemes, propòsits o maneres de pensar i sentir dels altres.

4. Mediator/dinamitzador

El dinamitzador o mediator és una de les peces clau de l'èxit o el fracàs d'un club de lectura, és el pont que enllaça el llibre i els lectors i propiciant el diàleg. Ha de ser un bon "venedor" capaç de transmetre la seva pròpia passió per la lectura.

¿Quines són les característiques que ha de tenir un mediator?

- Ser un bon lector i coneixedor de la literatura universal i saber transmetre el gust per la lectura.
- Ser un bon comunicador amb dots de lideratge.
- Un bon dinamitzador (saber conduir el grup i motivar-lo)
- Aportar una certa dosis d'imaginació i creativitat
- Ser coneixedor de tècniques i estratègies d'animació lectora.
- Conèixer l'evolució psicològica de l'individu en relació amb la lectura.

El dinamitzador o mediator ha de realitzar diferents tasques:

- La primera i bàsica és llegir allò que es tractarà: llibres, texts,...
- Organitzar activitats complementàries de dinamització.
- Dinamitzar les sessions i motivar amb activitats complementàries: jocs, lectures en veu alta de fragments...
- Fomentar la participació
- Atendre a les necessitats i particularitats
- Fer un seguiment dels participants i una avaluació d'aquests.

5. Participants

Participaran aquells menors i joves que mostrin un cert interès per la lectura (voluntari), i aquells joves que es consideri necessari pel seu pla de treball. El grup no serà superior a 6 menors o joves.

6. Temporalització

Dilluns i dimecres de 18.15 a 19.30 h.

7. Propostes

A continuació es relaten una sèrie de propostes :

-Audicions d'audiollibres

Un audiollibre és l'enregistrament dels continguts d'un llibre llegits en veu alta. Un llibre parlat. Aprofitant les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies en el camp de la informació i la difusió de continguts, ha augmentat la seva difusió.

És un format atractiu per als joves, més acostumats a l'ús de les noves tecnologies que als formats tradicionals. La "mandra" que sol representar el principal motiu pel qual els joves no llegeixen, desapareix aquí davant aquest format

-Lectura en veu alta

Aquesta activitat és més convenient per a textos que són especialment rics en el ritme, la sonoritat i l'elecció de les paraules i al que se li treu més rendiment llegint-lo que no pas explicant-lo.

La lectura prosòdica, o lectura expressiva, té un gran impacte en la motivació del lector per llegir i en la millora de la comprensió lectora. Dedicar treball i esforç a millorar la fluïdesa lectora en veu alta resulta, doncs, imprescindible. Llegir amb fluïdesa davant d'algun, més encara, davant d'un auditori, implica coneixements i dominis ben diversos:

- Efectuar, sense errades, el reconeixement i la descodificació de les paraules,
- emprar un llenguatge natural, tant en ritme com en expressió,
- saber accelerar o alentir la lectura del text quan sigui necessari per millorar la comprensió d'una paraula o d'una frase,
- fer el "fraseig" adient, fent les pauses pertinents,
- ressaltar i posar èmfasi en la lectura de determinades paraules,
- preveure diferents tons de veu en funció dels signes de puntuació.

Ara bé, per poder millorar, els alumnes han de tenir una idea concreta del que comporta llegir amb fluïdesa i, sobretot, de com es fa. Aquesta idea i aquest coneixement només els el pot transmetre un lector expert (el mestre i altres alumnes). Llegir en veu alta als infants, i als alumnes, es revela una de les activitats més importants per construir la comprensió i les habilitats essencials per a l'èxit en l'aprenentatge de la lectura.

-Lectura compartida

L'activitat anomenada lectura compartida té com a finalitat treballar aspectes com la participació i la interacció dins d'un grup.

Com s'organitza l'activitat de la Lectura Compartida?

Seqüenciació:

0. L'activitat consta de quatre rondes de tres passos cadascuna
1. El grup classe es divideix en grups de quatre alumnes (alumne 1, alumne 2, alumne 3, alumne 4)
2. L'alumne 1 llegeix en veu alta un paràgraf, text o comentari als alumnes 2, 3 i 4.
3. Els alumnes 2, 3 i 4 han d'escoltar de manera activa el que l'alumne 1 estigui llegint en aquell moment.

4. Un cop l'alumne 1 ha finalitzat la seva lectura, cedeix el testimoni a l'alumne 2, que serà l'encarregat d'explicar, comentar o resumir el llegit per l'alumne 1. Pot seguir l'ordre de les agulles del rellotge.

5. Els alumnes 3 i 4, que també han escoltat amb atenció, decidiran si ho explicat, comentat o resumit per l'alumne 2 és correcte o no. En cas de no estar d'acord donaran la seva opinió personal i l'exposaran per a la seva posterior valoració. Els alumnes 2 i 3 també podran dir la seva després d'haver escoltat als alumnes 3 i 4.

6. El company 2 és ara l'encarregat de llegir el següent fragment o text i l'alumne març l'encarregat de explicar-ho.

7. Els alumnes 4 i 1 són els que decideixen si està ben explicat o no. Els alumnes 2 i 3 també poden opinar després que s'ha dit pels alumnes 4 i 1.

8. El procés es repeteix fins que tots els alumnes han llegit, explicat i valorat cadascuna de les parts del text.

És important remarcar que l'activitat no només serveix per treballar la lectura en veu alta, la comprensió oral i l'expressió oral. Aquesta activitat cooperativa bàsica pot fer-se extensible a altres formats com presentacions, escenes de pel·lícules, quadres, dibuixos, problemes matemàtics, etc.

-Lectura guiada

És un model de lectura cooperatiu, on el mediador guia intervenint en grups petits. Busca donar suport a la descodificació i la fluïdesa en lectors inicials; en els lectors més avançats emfatitza també la fluïdesa, el vocabulari i la comprensió

LES ESTRATÈGIES LECTORES EN UNA LECTURA GUIADA

En una lectura guiada el mediador condueix i guia els joves al llarg de la lectura, planificant la seva intervenció en els diferents moments del procés lector. El mediador els ajudarà als alumnes a resoldre les dificultats de comprensió (i si cal també de descodificació), preveient quines preguntes o activitats farà. Si ho creu convenient farà modelatge d'alguna estratègia. A continuació en recollim algunes:

Estratègies de descodificació

- o Fixar-se en la primera lletra.
- o Buscar a l'abecedari com sona una lletra determinada.
- o Mirar com sonen dues lletres que estan juntes.
- o Buscar si el dibuix que acompanya la paraula ens dóna alguna pista sobre què hi diu.

Estratègies de comprensió

- o Fer hipòtesis, prediccions i comprovar-les.
- o Adonar-se dels indicis textuais i paratextuais.
- o Fer connexions:
 - Del text amb un mateix.

- Del text amb la resta del text.
- Del text amb el món.
- o Fer inferències.
- o Recapitular, organitzar el text.

Estratègies de metacognició

- o Establir i recordar el propòsit de lectura.
- o Autoregular-se en la lectura:
 - Què puc fer per llegir bé aquesta paraula?
 - Ho he entès?
- o Valorar com ho he fet.
- o Reflexionar sobre què hem de fer per llegir bé un text.
- o Suggerir o proposar què podríem fer per millorar.

-Lectura per parelles

Lectura i explicació per parelles.

Els joves poden llegir el material amb major eficàcia si treballen en parelles cooperatives que si ho fan individualment.

1. Formar parelles de joves (un bon nivell de lectura i un altre de baix nivell en cada parella). Vaig donar als alumnes quines pàgines volen que llegeixin. El criteri esperat per a l'èxit és que tots dos integrants de la parella puguin explicar correctament el significat dels materials assignats.

2. La tasca consisteix a aprendre el material que s'està llegint, establint el significat de cada paràgraf i integrant el sentit de tots els paràgrafs. L'objectiu cooperatiu és que tots dos integrants de la parella estiguin d'acord en el sentit de cada paràgraf, formulin un resum conjunt i siguin capaços d'explicar el seu significat al docent.

3. El procediment que faran servir les parelles d'alumnes serà el següent:

- a) Llegir tots els encapçalaments per tenir un panorama general.
- b) Tots dos participants llegiran en silenci el primer paràgraf. El participant **A** és inicialment l'encarregat de resumir i al participant **B** és el de tot comprovar la precisió. Després de cada paràgraf, inverteixen els rols.
- c) El que ha de resumir sintetitza en les seves pròpies paraules el contingut del paràgraf per al seu company.
- d) L'encarregat de verificar la precisió escolta amb cura, corregeix errors i afegeix la informació omesa. Després, observa com el material es relaciona amb alguna cosa que ja coneix.
- e) Els participants passen al paràgraf següent, inverteixen els seus rols i repeteixen el procediment. Continuen així fins haver llegit tot.

f) Resum i acorden el sentit general del material assignat.

4. Durant l'activitat, el mediador, sistemàticament:

- a) controla a cada parella de lectura i l'ajuda a seguir el procediment,
- b) assegura la responsabilitat individual demanant a alguns alumnes a l'atzar que resumeixin el que han llegit fins al moment i
- c) els recorda als seus joves que poden recórrer a la cooperació entre grups (poden verificar procediments, respostes i estratègies amb un altre grup o comparar les seves respostes amb les d'un altre grup, si acaben d'hora).

-Lectura d'episodis

Es realitza en diversos moments com a resultat de la divisió d'un text llarg en diverses parts. Té com a finalitat promoure el interès del lector mitjançant la creació del suspens. Facilita el tractament de textos extensos, propicia el record i la formulació de prediccions a partir del que s'ha llegit en un episodi amb respecte al que es llegirà en el següent.

-Lectura fragmentada acompanyada amb activitats, com: jocs, descobriments, teatralització

-Lectures relacionades amb temes específics i/o autors.

Temàtiques diferents:

- Viatges
- Natura
- Biografies
- Novel·la d'amor
- Policiàca
- Ficció
- Terror
- Altres

Fer espais o racons amb exposicions temporals de llibres o materials concrets d'autors.

-Tallers d'expressió escrita.

Els tallers d'escriptura dirigits a millorar la capacitat d'expressió es dediquen a diferents gèneres literaris (relat breu, novel·la, poesia) i a diferents tècniques (redacció, estil literari). Aquests tallers responen a la necessitat de crear les seves pròpies històries i compartir-les amb qui ens escolten o llegeixen.

-Lectures relacionades amb els projectes escolars

El pla anual de l'escola s'estableixen els projectes educatius (treball per projectes) que es treballaran durant el curs escolar, seguint aquesta programació es poden presentar lectures relacionades amb les temàtiques en qüestió. Cal assenyalar que l'objecte no és complementar el que es fa a l'aula, sinó que les lectures estan enfocades cap al plaer per la lectura.

-Visionar la versió cinematogràfica del llibre en qüestió.

L'adaptació literària a la gran pantalla és un dels recursos principals de la indústria cinematogràfica i cada any a la cartellera podem veure noves pel·lícules basades en llibres, estrenes de cinema que en la majoria dels casos deixen als lectors amb sentiments oposats en veure que hi ha escenes que s'han obviat o que l'essència de les novel·les han perdut la seva màgia al tractar-se en la pantalla.

És recomanable que abans de visionar la pel·lícula s'hagi llegit el llibre .

-Trobades autors.

Es treballa una lectura d'un autor i posteriorment es fan una sessió amb l'autor.

-Lectura de premsa

Lectura de premsa generalista o selecció d'articles específics.

- Taller de llibres.

Aquesta activitat es pot tractar des de punts de vista diferents: ser capaços de distingir i enumerar totes les parts del llibre; aprendre les diferents fases de fabricació del llibre; elaboració de paper, taller d'enquadracions, etc.

8. Relacions

El club del lectura "Dumas" estarà estretament relacionat i vinculada amb la Biblioteca, l'escola i el Pla lector.

9. Avaluació

El sistema d'avaluació s'integrarà dintre del sistema motivacional de centre com una activitat d'animació sociocultural.